Förvaltningsjurist Johan Karlsson

Principärende

Nekades vårdplats på grund av platsbrist

Ärendet

Patientnämndens förvaltning har sedan december 2018 mottagit två anmälningar från patienter som gjort gällande att de på grund av brist på vårdplatser på Danderyds sjukhus inte fått rätt vård. Den ena patienten skickades hem och återkom senare med förvärrade besvär. Av berörd kliniks yttrande framgår att den länge har haft en ansträngd platssituation vilket lett till att man är mycket restriktiv med inläggningar för övervakning och att man därför förlitar sig på att patienter kommer tillbaka vid försämring. I det andra ärendet berodde platsbristen på stor brist på sjuksköterskor.

Ärende 1

En man med fotsår inkom till akutmottagningen på Danderyds sjukhus. Vid akutmottagningen togs blodprov och mannen genomgick en röntgenundersökning. En ortopedläkare meddelade därefter mannen att han kunde åka hem. Fem dagar senare fick mannen feber och frossa. Han kontaktade då 1177 Vårdguiden som ordnade ambulanstransport till sjukhuset där mannen omedelbart blev inlagd. Det konstaterades att mannen fått blodförgiftning och han behandlades med antibiotika intravenöst. Mannen menar att läkaren vid besöket på akutmottagningen, på grund av infektionstecken, borde ha konsulterat infektionsläkare istället för att skicka hem honom utan åtgärd.

Ärende 2

En man sökte akut med misstänkt blindtarmsinflammation. På grund av platsbrist på kirurg- och urologkliniken fick han en plats på hjärtkliniken. Patienten opererades samma dag på kirurgkliniken varvid man fann en brusten blindtarm. Efter operationen återgick han till vårdavdelningen på hjärtkliniken. Dagen därpå flyttades han till en kirurgavdelning då det hade blivit en plats tillgänglig där. Mannen menar att kommunikationen på sjukhuset brustit och att hjärtavdelningen inte hade fått någon information om vilka komplikationer som kan uppstå när man genomgått den aktuella operationen.

Utredning

Patientnämndens förvaltning har utrett ärendena genom att inhämta yttranden från verksamhetscheferna vid ortopedkliniken respektive kirurg- och urologkliniken och från hjärtkliniken på Danderyds sjukhus.

Ärende 1
Utöver en redogörelse för de medicinska bedömningarna som gjorts, däribland att det på röntgen inte fanns hållpunkter för infektion ner till benet, framgår av ortopedklinikens yttrande följande:

> ”Sammanfattningsvis är det tråkigt att det här eskalerade så snabbt och att vi inte behandlade tidigare mer aggressivt. Beklagar detta. Vid den uppvisade bilden 13/11 brukar vi inte konsultera infektion men inläggning för observation hade varit klart lämpligare med tanke på hur utfallet blev. Tyvärr har vi haft en ansträngd platssituation länge vilket lett till att vi är numera mycket restriktiva med inläggningar för övervakning utan förlitar oss på att patienter kommer tillbaka vid försämring.”

Ärende 2
I kirurg- och urologklinikens yttrande framgår bland annat:

> ”Jag kan bara beklaga att vi inte kunnat bereda en plats på kirurgkliniken. Tyvärr har vi stor brist på sjuksköterskor vilket gör att vi inte kan ha ett tillräckligt stort antal vårdplatser öppna. Det pågår ett betydande arbete med att komma till bukt med detta och kliniken har precis nyanställt 10 sjuksköterskor.”

I mannens anmälan till patientnämndens förvaltning framgår bland annat att man på hjärtavdelningen inte fått någon information om vilka komplikationer som uppstår när man genomgått den aktuella operationen.
I hjärtklinikens yttrande framgår bland annat:

> ”Vi beklagar [patientens] negativa upplevelse. Vår strävan på sjukhuset är att i möjligaste mån placera patienter på rätt klinik, men vid tidpunkten fanns ingen ledig vårdplats på kirurgen varför [patienten] placerades på hjärtkliniken. Vi har på sjukhuset startat upp ett arbete med att se över rutiner och riktlinjer för utlokaliserade patienter för att stärka patientsäkerheten.”

Regelverk

Hälso- och sjukvårdsverksamhet ska enligt 5 kap. 1 § hälso- och sjukvårdslagen (2017:30) bedrivas så att kraven på en god vård uppfylls.

Det innebär att vården särskilt ska
1. vara av god kvalitet med en god hygienisk standard,
2. tillgodose patientens behov av trygghet, kontinuitet och säkerhet,
3. bygga på respekt för patientens självbestämmande och integritet,
4. främja goda kontakter mellan patienten och hälso- och sjukvårdspersonalen, och
5. vara lätt tillgänglig.

Det ska finnas den personal, de lokaler och den utrustning som behövs för att god vård ska kunna ges (2 §).

Vårdgivare har ett organisatoriskt ansvar och ska planera, leda och kontrollera verksamheten så att den lever upp till kravet på god vård, 3 kap. 1 § patientsäkerhetslagen (2010:659). Patienter ska få sakkunnig och omsorgsfull hälso- och sjukvård som är av god kvalitet och som står i överensstämmelse med vetenskap och beprövad erfarenhet, 1 kap. 7 § patientlagen (2014:821).

Förvaltningens synpunkter

Patientnämndens förvaltning noterar att ortopedkliniken, med hänvisning till den ansträngda platsbristen, redogör för att den är uttalat restriktiv med inläggningar för övervakning och förlitar sig på att patienter kommer tillbaka vid försämring. Förvaltningen finner det anmärkningsvärt att patienter riskerar att drabbas av ökat lidande, och hälso- och sjukvården av ökade kostnader, på grund av dels detta förhållningssätt, dels organisatoriska villkor som kan leda till platsbrist. Ärendet bör därför hanteras som ett principärende.

Förvaltningen ser positivt på ortopedklinikens uppriktiga yttrande då det möjliggör en analys av hur hälso- och sjukvårdens organisation, bemanningsproblem och rutiner påverkar förutsättningarna för att bedriva en god vård.

Konsekvenser för patientsäkerhet

De föreslagna åtgärderna förväntas bidra till att förbättra patientsäkerheten.

Konsekvenser för jämställd och jämlik vård

De föreslagna åtgärderna förväntas inte medföra några konsekvenser för jämställd och jämlik vård.

Miljökonsekvenser

Att patienter kan erbjudas vårdplats om de är i behov av det stimulerar till en effektiv användning av Region Stockholms resurser och därmed minskad klimatpåverkan.

Förslag till beslut

Patientnämndens förvaltning föreslår att patientnämnden beslutar följande.

- Ärendets tjänsteutlåtande skickas till styrelsen för Danderyds sjukhus och patientnämnden begär skriftlig återföring, avseende genomförda och planerade förbättringsåtgärder och effekterna av dessa, senast den 30 september 2019
- Ärendets tjänsteutlåtande skickas till hälso- och sjukvårdsnämnden och patientnämnden begär skriftlig återföring avseende åtgärder för att säkerställa att regelverket efterlevs gällande tillgång till god vård, samt eventuella genomförda och planerade förbättringsåtgärder, senast den 30 september 2019
- Ärendets tjänsteutlåtande skickas till anmälarna för kännedom.

Steinunn Ásgeirsdóttir
Förvaltningschef

Patientnämndens förvaltning
Box 17535, 118 91 Stockholm
Hornsgatan 15

Telefon: 08-690 67 00
Fax: 08-690 67 18

E-post: registrator.pan@sll.se
www.patientnamndenstockholm.se